

Ócsai Hajnalka

A „SZOCIÁLIS HUMÁN ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE” CÍMŰ KIEMELT PROJEKTEK RÖVID BEMUTATÁSA

Bevezetés

A Kormány Partnerségi Megállapodásban célul tűzte ki, hogy a minőségi közszolgáltatásokhoz történő jobb hozzáférés érdekében javuljon a szolgáltatások elérhetősége, a közszolgáltatásokat nyújtó humán erőforrás minősége, csökkenjen a munkaerő hiánya, illetve hatékonyabbá váljon az ellátások megszervezése.

Ahhoz, hogy az átalakuló rendszer valóban hatékonyan és hatásosan tudjon működni, nem csupán a szakterületet szabályozó törvények és végrehajtási rendeletek harmonizációjára és egyszerűsítésére van szükség. Fontos a 21. század kihívásaira is hatékonyan reagáló humán erőforrás, valamint az ágazati irányítást és a területen dolgozó szakembereket egyaránt segítő egységes informatikai háttér is.

Az EFOP-3.8.2-16-2016-00001 azonosító számú kiemelt projekt és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosító számú „Szociális humán erőforrás fejlesztése” című kiemelt projekt (továbbiakban: Projektek) átfogó célja, hogy **járuljon hozzá a mindenki számára elérhető minőségi szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások megteremtéséhez**. Konkrét céljaik:

1. A személyes gondoskodást végző szakemberek megtartása, a szakterületen dolgozók számának növelése

Részcélok:

- 1.1. Biztosítva legyen számukra mentálhigiénés támogatás.
- 1.2. Kerüljön kidolgozásra a szakemberek megbecsülését, a bérrendezést támogató szociális életpályamodell-programok koncepciója.
- 1.3. Legyenek elérhetők az ágazatban dolgozók minőségi munkavégzését szolgáló képzések, továbbképzések.

2. Fejlődjön a szociális, gyermekvédelmi ágazat képzési, továbbképzési rendszere

Részcélok:

- 2.1 Fejlődjenek a szakemberek hatékony feladatellátáshoz, tervezéshez szükséges ismeretei, kompetenciái, készségei.
 - Legyen lehetőségük a szakembereknek a feladatellá-

táshoz és az igényeikhez igazodó új (tovább)képzésben való részvételre.

- 2.2. Kerüljön kifejlesztésre olyan ágazati vezetőképzés, amelyben minél több jelenlegi és leendő vezető vesz részt. Teremtődjenek meg a szociális ágazat hatékony informatikai támogatásának feltételei.

3. Korszerű vezetőképzés meghonosítása a szociális ágazatban

- 3.1. Legyenek felkészült intézményvezetők a szociális ágazatban, akik a szakmai feladatok irányításához a hatályos jogszabályi környezetben elmélyült, korszerű ismeretekkel rendelkeznek. A vezetők legyenek képesek:

- korszerű vezetési eszközök alkalmazására
- az emberi erőforrásokkal való hatékony gazdálkodásra
- rendszerszemléletű gondolkodásra

- 3.2. A vezetők tudatos és hatékony irányítóként történő tevékenykedését, kompetenciatudatosságának fejlesztését biztosító képzési rendszer alakuljon ki.

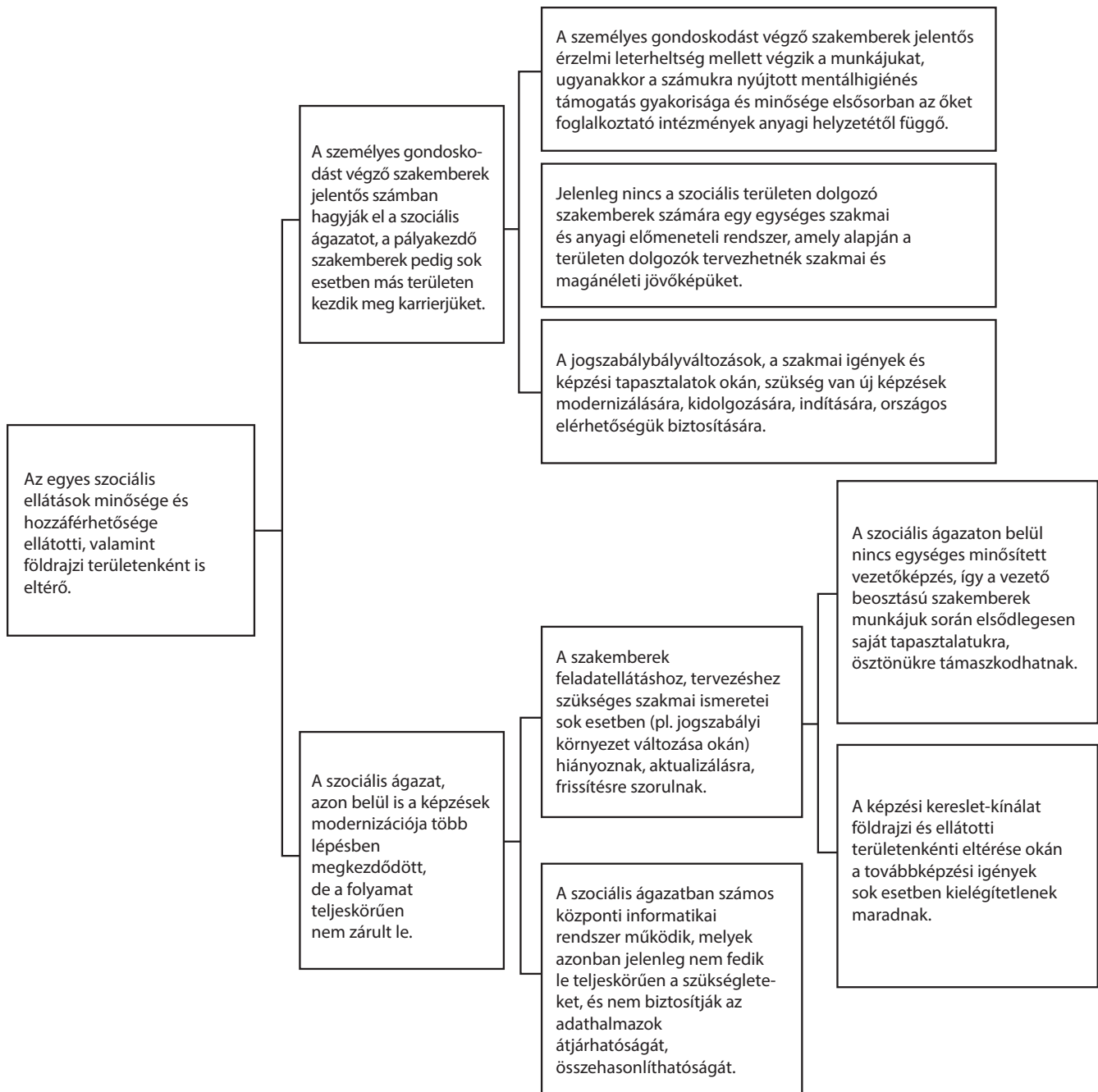
- 3.3. A vezetőképzés fejlesztése révén – a szociális ágazaton belül – a döntéshozói szinten és az intézményi szinten dolgozó szakemberek együttműködésének facilitálása, az interszektorális tudásmegosztás és együttműködés módszertanának kialakítása.

Előzmények

Magyarországon az elmúlt években jelentős társadalmi, gazdasági, demográfiai átalakulások mentek végbe, ezek a változások érintették a szociális és gyermekvédelmi szakterületet és ellátórendszert, és közvetlenül és közvetetten érintik a Projekt céljait, tevékenységeit.

A korábbi évek kutatási eredményei rávilágítottak arra, hogy magas a pályaelhagyók száma, hiányzik a hosszú távú pályakép, egyre alacsonyabb a pályakezdő szakemberek száma, kirívóan alacsony az átlag bérszínvonal, elenyésző a befogadó szülői ellátásban dolgozó szakemberek száma, nincs az igényeknek megfelelő mentálhigiénés támogatás a szociális ágazatban, valamint jelentős fejlesztésre szorul a képzési, továbbképzési rendszer.

Az ágazat problémáit az alábbi *problémafa* összefoglalva szemlélteti:

A 2015. évi CXXXIII. törvény rendelkezései értelmében 2016. január 1. napjától családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás csak integráltan működhet. Az integráció eredményeként települési szinten család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten pedig család- és gyermekjóléti központ működik. A szolgáltatások működtetése változatlanul önkormányzati feladat.

Az új szolgáltatási struktúra fokozott együttműködést és esetenként új tudást kíván meg a fenntartóktól, szolgáltatóktól és természetesen a szakemberektől is.

A szakterületen változások történtek az egyes fenntartói feladatok tekintetében, új munkakörök, jogintézmények kerültek bevezetésre.

A gyermekvédelmi szakellátást érintő jelentős változások közé tartozik a nevelőszülői ellátást érintő szabályozás átalakulása is. A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2014. január 1. napjától hatályos módosítása szerint bevezetésre került a befogadó szülő

fogalma, amelybe beletartoznak az átmeneti gondozást biztosító helyettes szülők és a tartós elhelyezést nyújtó nevelőszülők, ideértve a különleges és speciális nevelőszülőket is. Új jogintézmény is bevezetésre került: a gyermekvédelmi gyámság.

A módosítások értelmében az átmeneti gondozásba, gyermekvédelmi szakellátásba 2013. december 31-ét követően bekerült, tizenkettedik életévét be nem töltött gyermeket elsősorban befogadó szülőnél kell elhelyezni.

További változást jelent, hogy a jogalkotó 2014 januárjától bevezette a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt. A foglalkoztatási jogviszony képzési és továbbképzési kötelezettséget von maga után a nevelőszülők részére, ami képzési és továbbképzési igényeket generál.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző, vezetői megbízással rendelkező személyek képzésének rendszere átalakításra került

2018. január 1-jével, amelynek eredményeképpen a vezetők folyamatos szakmai megújulását, tudatos és hatékony irányítóként történő tevékenykedését, kompetenciatudatosságának fejlesztését biztosító képzési rendszer került kialakításra.

A szakmai kompetencián túl felértékelődött a módszertani kompetencia, amely a gondolkodásmódot, ezen belül a helyzeteket, a problémákat átfogóan kezelni tudó kreativitást jelenti. Ezek a készségek tanulhatók, fejleszthetők. Az említett célcsoportnak és az egész ágazatnak alapvető érdeke, hogy a munkatársak az ismereteiket, képességeiket, személyiségüket, attitűdjeiket, értékrendszerüket úgy tudják felhasználni, hogy a feladatukat kiválóan végezzék el.

Az új képzési rendszerben a vezetői megbízás feltétele az alap vezetőképzésen vagy mester vezetőképzésen, majd meghatározott időközönként megújító képzésen történő részvétel.

A Projektek céljai, célcsoportjai

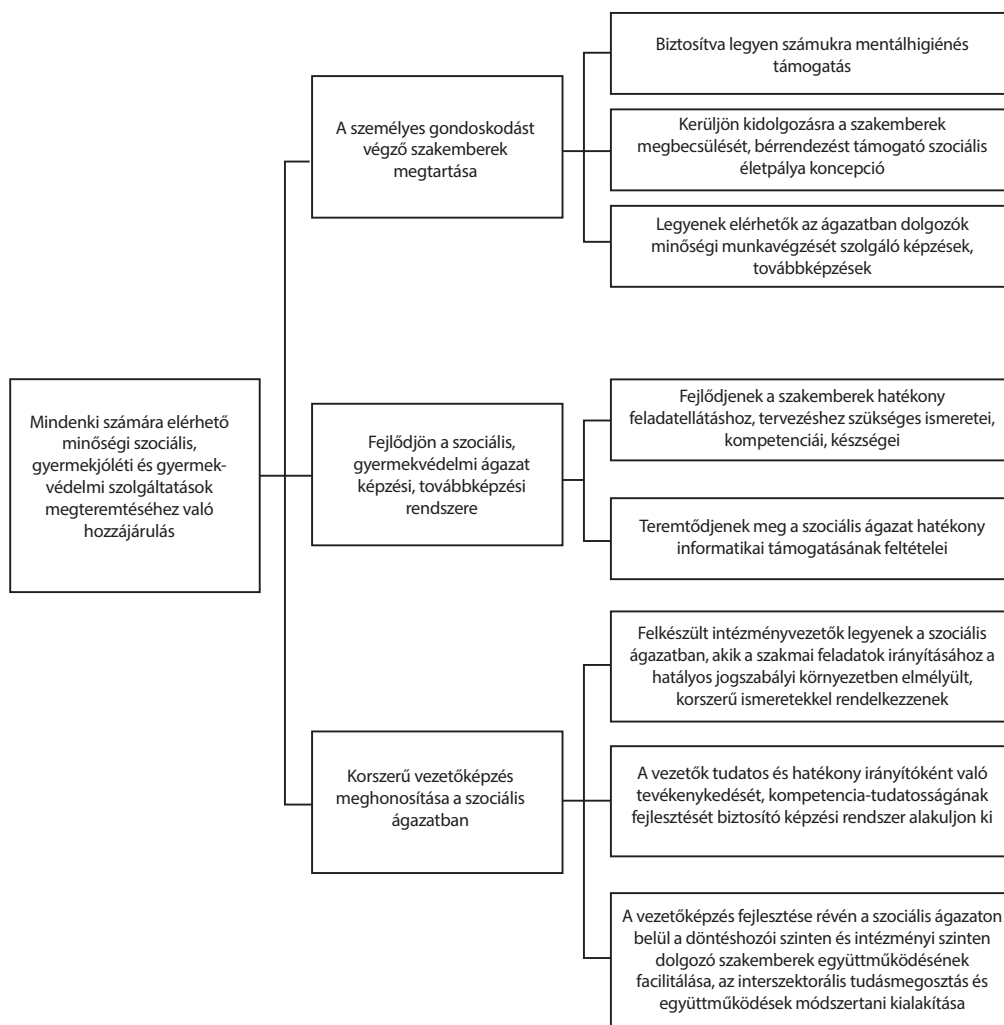
A szociális szakemberek számára **mentálhigiénés támo-**

gatus biztosítása. A szakemberek megbecsülését, a bérrendezést támogató **életpályamodell-programok koncepció** kidolgozása. Az ágazatban dolgozók minőségi munkavégzését szolgáló **képzési/továbbképzési programok** fejlesztése, valamint képzések és továbbképzések megvalósítása, szervezése. A tanulási út tervezhetősége révén egységes és átjárható rendszer biztosításával támogatja, hogy a szakemberek a feladatellátáshoz és a tervezéshez szükséges ismeretekkel, kompetenciákkal, valamint készségekkel rendelkezzenek.

A Projektek keretében a szakembereknek lehetősége nyílik a feladatellátáshoz és az igényeikhez igazodó új képzéseken, illetve továbbképzéseken való részvételre. További feladat az ágazati vezetőképzés kidolgozása és megvalósítása, melynek célja, hogy minél több jelenlegi és leendő vezető részt tudjon venni a kifejezetten vezetőknek szóló képzéseken.

A program kiterjed a **szociális ágazat hatékony informatikai támogatásának** fejlesztésére is.

A Projektek céljait az alábbi ábra összefoglalva szemlélteti:

A **Projektek közvetlen célcsoportját** a 9/2000 (VIII.4.) SzCsM rendelet által meghatározott, személyes gondoskodást végző, továbbképzési kötelezettséggel rendelkező személyek alkotják, úgymint a nevelőszülők és leendő nevelőszülők, a nevelőszülői ellátás más szereplői; a gyermekvédelmi gyá-

mok, a nevelőszülői tanácsadók, a szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, javítóintézetek vezetői, vezető beosztású munkatársai, vagy a személyes gondoskodást végző, továbbképzési kötelezettséggel nem rendelkező személyek.

A személyes gondoskodást végzők száma megyei bontásban (2015)

Személyes gondoskodást végzők száma megyénként - 2015 (fő)	
Megye	Megyénként összes
Bács-Kiskun	4 112
Baranya	3 494
Békés	4 777
Borsod-Abaúj-Zemplén	5 632
Budapest	10 255
Csongrád	3 166
Fejér	2 471
Győr-Moson-Sopron	2 506
Hajdú-Bihar	6 080
Heves	2 033
Jász-Nagykun-Szolnok	3 108
Komárom-Esztergom	2 135
Nógrád	1 507
Pest	6 019
Somogy	2 479
Szabolcs-Szatmár-Bereg	7 116
Tolna	1 746
Vas	1 994
Veszprém	2 457
Zala	2 427
Összesen	75 514

A személyes gondoskodást nyújtó szakemberek száma ellátotti csoportonként (2015)

Ellátási forma	Intézményben dolgozók összlétszáma 2015.12.31-én ellátási forma szerint (fő)
Fogyatékosellátás	9 758
Gyermekjóléti alapellátás	10 648
Gyermekvédelmi szakellátás	9 476
Hajléktalanellátás	1 299
Idősellátás, idősügy	30 727
Pszichiátriai és szenvedélybeteg-ellátás	4 768
Egyéb; vagy különböző ellátási formákat magukban foglaló ellátások	8 837
Összesen	75 514

A továbbképzésre kötelezett szakemberek száma továbbképzési időszakonként 2016-2021 között (fő):

Személyes gondoskodást végző továbbképzésre kötelezettek száma továbbképzési időszakonként	
Időszak	Személyes gondoskodást végzők száma (fő)
2016-ban záruló továbbképzési időszak	11 476
2017-ben záruló továbbképzési időszak	6 390
2018-ban záruló továbbképzési időszak	4 389
2019-ben záruló továbbképzési időszak	21 963
2020-ban záruló továbbképzési időszak	9 485
2021-ben záruló továbbképzési időszak	13 533
Összesen	67 236¹

1 Az előző táblák jelenlegi 75 514 fős továbbképzési kötelezettségét mutató adatai és a jelen tábla 67 236 fős adata közötti létszámkülönbsége a továbbképzési időszak alatt nyugdíjba vonuló, vagy más ok miatt továbbképzési kötelezettséggel nem rendelkezők számából adódik.

A közvetett célcsoportot a szociális, gyermekjóléti szolgáltatást, gyermekvédelmi ellátást igénybe vevők, javítóintézeti

növendékek teszik ki. Számukat az alábbi táblázat illusztrálja (2015):

Ellátási forma/ellátási típus	Igénybe vevők száma	Ellátási forma/ellátási típus	Igénybe vevők száma
Gyermekjóléti alapellátás összesen	134 733	Szociális alapellátás összesen	434 199
Bölcsőde	34 771	Családsegítés	67 348
Családi napközi	5 598	Házi segítségnyújtás	122 345
Családok átmeneti otthona	3 862	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	22 138
Gyermekek átmeneti otthona	316	Közösségi ellátások	7 548
Gyermekjóléti szolgáltatás	90 175	Nappali ellátás	60 661
Helyettes szülői ellátás	11	Szociális étkeztetés	148 252
Gyermekvédelmi szakellátás összesen	23 483	Támogató szolgáltatás	5 907
Gyermekotthon	8 062	Szociális szakosított ellátás összesen	90 066
Külső férőhelyen biztosított utógondozói ellátás	300	Ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás	74 314
Nevelőszülői hálózat	14 434	Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás	12 011
Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás	19	Lakóotthoni ellátás	1 844
Utógondozói otthon	311	Rehabilitációs intézményi ellátás	1 574
Javítóintézeti növendékek száma ²	357	Támogatott lakhatás	323
Mindösszesen		682 481	

A Projektek a helyi adottságok és igények figyelembevételével Magyarország hat, kevésbé fejlett régiójában, illetve a közép-magyarországi régióban kerülnek megvalósításra.

A Projektek szakmai szervezete és munkafolyamatai

A Projektek megvalósítása a projektmenedzsment irányításával három fő területre osztható: szakmafejlesztési, képzésszervezési, valamint a háttértámogatást nyújtó informatikai terület.

A munkafolyamatok három szervezeti egység között oszlanak meg: a szakmai feladatokat megvalósító szervezeti egységek a Stratégiai és Képzésfejlesztési Alprogram keretében, a képzésszervezési tevékenységek a Képzésszervezési Alprogram keretében, az informatikai háttértámogató tevékenységeket végző szervezeti egység pedig az Informatikai Alprojektben kerül fejlesztésre.

A **Stratégiai Alprogram** stratégiaalkotási és elemzési feladatokat lát el, amely a Projektek koncepcióalkotási folyamatait fogja össze. Elsődleges célja a döntéshozókészítési, szakmapolitikai és jogszabálytervezési folyamatok támogatása.

A Stratégiai Alprogram tevékenységeit a Kutatás-fejlesztési Alprojekt támogatja, kutatási és elemzési feladatokat lát el, a Stratégiai Alprogram tevékenységeihez kapcsolódó hatás-, hatékonyságvizsgálatokat, valamint igényfelméréseket és kutatásokat valósít meg.

Az igényfelmérések elsődleges célja, hogy a Projektek a valószínűleg területei igényekre reagáljanak.

Az Alprogramnak két nagy fejlesztési feladata van, a Szociális

Életpályamodell programok kidolgozása, életpályához kapcsolódó rendszer kialakítása, hatásvizsgálatok koordinálása, illetve az új továbbképzési rendszer kialakítása, továbbképzések fejlesztése, a továbbképzési rendszer modernizálása, kutatások és igényfelmérések lefolytatása.

További feladata az új és hiányzó képzési/továbbképzési programok kialakítása: a képzési struktúrából hiányzó képzési tartalmak, modulok feltérképezése és meghatározása.

Az alprogram keretein belül készülnek el a szociális humánerőforrás fejlesztéshez kapcsolódó koncepcionális, stratégiai dokumentumok is.

Ami az Alprogram eddigi eredményeit illeti, kidolgozásra került az új továbbképzési rendszer bevezetését elősegítő koncepció az első mérőföldkő teljesítéséhez.

A **Képzésfejlesztési Alprogram** az új továbbképzési struktúrához kapcsolódóan az igényfelmérések során meghatározott, új és hiányzó képzési tartalmakat fejleszti ki továbbképzések formájában. A projekt keretében az alábbi továbbképzési programok fejlesztésére kerül sor: szakmai tanfolyam, szakmai műhely, szakmai tanácskozás, szakmai e-learning és blended learning.

Megjelenik az online oktatási forma bevezetése a szociális ágazatban, ami számos kihívással jár. Bővül a továbbképzések típusa, új szakmai tartalmak kerülnek meghatározásra.

A Képzésfejlesztési Alprogram feladata továbbá egyedi képzési kategóriában a meglévő képzési tartalmak felülvizsgálata és szükség szerinti modernizálása – OKJ-s képzések kapcsán a szociális szakképzési rendszer felülvizsgálata, OKJ-s képzések át- és kidolgozása, illetve a 81/2004. (IX.18.) ESzCsM

2 Forrás: SZGYF Gyermekvédelmi Szakellátás - gyermekotthonok, javítóintézetek - engedélyezett férőhelyszám és ellátotti létszámok, 2014

rendelet szerint meghatározott képzések felülvizsgálata, szükség szerinti korszerűsítése, gyakorlati szempontú kiegészítése, új képzések kidolgozása és a különleges, speciális nevelőszülői feladatokra felkészítő képzések, és a gyermekvédelmi gyámok számára képzések fejlesztése.

További feladat a Digitális Gyermekvédelmi Stratégiában (1488/2016. (IX.2.) Kormányhatározat) megfogalmazott „tájékoztatás, képzés, továbbképzés megteremtése”. A konstrukcióban megvalósuló képzés eredményeként, elsődlegesen az állami gyermekvédelem rendszerében dolgozó szakemberek számára térítésmentes, biztonságos, tudatos és értékteremtő internet-használat megteremtésére irányuló képzés megvalósulása, médiaműveltség tárgykörben tudás és ismeretszerzés biztosítása.

A Projektek megvalósítása során további képzési programok kidolgozására és minősítésére kerül sor. A továbbképzési tartalmak kialakítása a szaktárcák és a terület aktív bevonásával történik.

Az Alprogram további feladata a vezetőképzési rendszer felállításának, működtetésének támogatása. A Vezetőképzés, mint önálló egység projekten belüli megjelenítése összhangban áll azzal a támogatói céllal, hogy konzorciumi tagok – a Semmelweis Egyetem és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem – hozzák létre, működtessék és tartsák fenn a jogszabályi feltételeknek megfelelő szociális vezetőképzési rendszert.

A Stratégiai és Képzésfejlesztési Alprogram szoros együttműködésben végzi a megvalósítással összefüggő szakmai feladatok ellátását.

Az új továbbképzési struktúra három nagy rendszertani elemből tevődik össze, ennek megfelelően legalább 5 db mindenki számára **kötelező**, 35 db **munkakörhöz kötött** és 1 db **választható** továbbképzési program kerül fejlesztésre a Rendeletben foglaltaknak megfelelően.

A legfontosabb célkitűzések, hogy az új szakmai ismeretek mindenkihez eljussanak, az alapképzésben elhangzott ismeretek frissüljenek, a továbbképzésre kötelezettek ismeretei bővüljenek, minőségi, naprakész, innovatív eljárásokkal tisztában legyenek, és megfelelő eszköztárral rendelkezzenek a hatékony, minőségi szolgáltatásnyújtás terén. A területi szakmai igényfelmérés eredményeképpen változik a továbbképzések vonatkozásában az elméleti és gyakorlati óraszámok aránya. A jövőben sokkal nagyobb hangsúly helyeződik a gyakorlati tudás, módszerek, eszközök hatékony átadására. Megjelenik két kötelező (minden szakdolgozó tekintetében kötelező és a munkakörhöz rendelt) továbbképzési kategória mint új elem, melynek szándékolt célja a szakmai újdonságok, naprakész információk, illetve a munkakör-specifikus tudás átadása.

A szabadon választható továbbképzési kategória továbbra is lehetőséget ad arra, hogy a továbbképzésre kötelezett szakmai érdeklődése alapján, a tudatos karrierépítést támogatva választhasson a továbbképzések közül.

A Képzésfejlesztési Alprogram tevékenységét a Továbbképzésfejlesztési Alprojekt, az Egyedi Képzésfejlesztési Alprojekt, az E-learning Fejlesztési Alprojekt és a Tartalomfejlesztési Alprojekt támogatja.

Továbbképzési Alprojekt

Az Alprogram produktivitását mutatja, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma főosztályaival (Szociális és Társadalmi Felzárkózási Stratégiai Főosztály, Szociális és

Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya, Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztály) történt egyeztetés eredményeként a projekt összesen 36 darab (19 darab szociális és gyermekjóléti és 17 darab gyermekvédelmi területhez kapcsolódó) újonnan kifejlesztendő, munkakörhöz kötött továbbképzést azonosított be.

Szociális terület:

1. Egyes ellátotti célcsoportok (pszichiátriai és szenvedélybeteg, fogyatékos személyek) sajátosságainak ismerete, öngyilkosság-prevenció, krízisintervenció;
2. Hatékony kommunikáció eszközei;
3. A családokkal végzett szociális munka rendszerszemléletű megközelítése;
4. Dokumentációs rendszerek hatékony használata a szociális területen;
5. Falu- és tanyagondnoki feladatok dokumentációi;
6. Felépülés alapú gondozási megközelítés;
7. Gyógyászati segédeszközök ismerete és használata;
8. Gyógypedagógiai alapismeretek;
9. Az infekciókontroll alkalmazása a szakosított szociális ellátások során;
10. Informatikai rendszerek alapismeretei;
11. Jó gyakorlatok a gyógypedagógiai fejlesztésben;
12. Jó gyakorlatok az idősek funkciómegtartásában;
13. Komplex szükségletfelmérés hatása a szolgáltatási tervre;
14. KRESZ-ismeretek falu- és tanyagondnokok számára;
15. Megfigyelés jelentősége az ellátásban, helyzetfelismerési technikák;
16. Mobilizálás, betegmozgatás;
17. Munkaerőpiaci ismeretek, eszközök, jó gyakorlatok;
18. Rehabilitáció-felépülés alapú elvek - Állapotfelmérés és útmutató a fejlesztési tervhez;
19. Demenciával élő személyek ellátása és gondozása, valamint a demenciával élő személyek viselkedésváltozásai.

Gyermekvédelmi terület:

1. Gyermekbántalmazás (felnőtt általi, kortárs);
2. Gyermekprostitúció visszaszorítása, gyermekkereskedelem;
3. Nevelési kihívások a kamaszkorban (fegyelmezés, kamaszok kezelésének speciális módszerei);
4. Pályaorientáció;
5. Kamaszkori problémák kezelése (függőség, engedély nélküli eltávozás);
6. Szexedukáció;
7. Kommunikáció (segítő beszélgetés, erőszakmentes kommunikáció);
8. A gyermekek érdekében álló kapcsolatok erősítése, család-történet fotóelemzéssel, családi legendárium;
9. Örökbefogadás hatékony és szakszerű előmozdítása;
10. Aktivitás-, figyelem-, magatartászavar felismerése, kezelésének módszerei;
11. Nevelőszülői tanácsadás hatékonyságának növelése;
12. Dokumentációs rendszerek hatékony használata a gyermekvédelmi területen;
13. Az önsorsrontó viselkedési mintázat háttere, megjelenési formái;

14. Beteg/fogyatékos gyermekekkel kapcsolatos egészségügyi, ápolási feladatok (elmélet és gyakorlat);
15. Gyermekközösségek fejlesztése;
16. Gyermekekkel való bánásmód integrált elhelyezés esetén, a gyermekek intézménybe történő befogadása, az adaptáció folyamata.
17. Digitális Gyermekvédelmi Továbbképzés

A Minisztérium főosztályaival történt egyeztetés eredményeként a projekt összesen öt, minden szakdolgozó számára kötelező továbbképzést azonosított be.

1. Jogszabály/jogismeret-aktualizálás. Ellátotti, gyermek-, betegjogok.
2. ENSZ egyezmények. Szakmai etika kérdései. Önkéntesség.
3. Jelzőrendszer ismertetése. Gyermekbántalmazás prevenciója.
4. Kiegészítés felismerése és kezelésének lehetőségei.
5. Elsősegélynyújtás.

Új igényként megjelent négy, munkakörhöz kötött kifejezett továbbképzés is;

1. Szociális vezető képzés,
2. Fogyatékossgal élők továbbképzése,
3. Rekreációs továbbképzés,
4. Emberkereskedelem elleni küzdelem óvodai és iskolai szociális segítők részére.

A felsorolt továbbképzési tematikák szinte teljeskörűen kidolgozásra kerültek.

Ezen felül a 81/2004 (IX.18.) ESzCsM rendeletnek megfelelően 14 darab Oktatási Program teljesítését vállalta a projekt.

Három új Oktatási Program még jogszabályi besorolás előtt áll.

Az új továbbképzési rendszerhez igazodó tematikák elkészítését követően kerül sor a továbbképzés típusának megfelelő fejlesztésre, pl. tananyag, rendezvénysorozat, előadás, szakmai témakör részletes kidolgozására.

Egyedi Képzésfejlesztési Alprojekt

Az Alprojekt feladata a már meglévő képzési tartalmak felülvizsgálata, és szükség szerinti modernizálása – az OKJ-s képzések kapcsán a 4.0-ás Ipari Forradalom nyomán jelentkező szociális szakképzési rendszert érintő fejlesztésekben történő közreműködés, illetve a 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet szerint meghatározott képzések felülvizsgálata, korszerűsítése, új képzések kidolgozása.

Az egyedi képzések vonatkozásában a Projektnek egyrészt teljes körű képzéskidolgozási és képzésszervezési, megvalósítási feladatai vannak, míg más esetekben a képzések megvalósítása tartozik a tevékenységek közé. Ennek megfelelően képzéstípusok mentén rendeztük az Alprogram tervezett tevékenységeinek bemutatását. Az egyedi képzésekhez kapcsolódó szervezési feladatokat a Képzésszervezési Alprogram látja el.

Különleges és speciális nevelőszülői feladatokra történő felkészítést biztosító nevelőszülői továbbképzések.

A különleges és speciális nevelőszülői feladatokra felkészítő képzések egyedi képzések formájában valósulnak meg. A

nevelőszülők képzési programjainak, tartalmainak áttekintése után kerülnek kialakításra az új felkészítő képzések, amelyekhez tartalom- és tananyagfejlesztési tevékenység is tartozik.

81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet szerint meghatározott képzések felülvizsgálata, korszerűsítése, kidolgozása.

A hatályos rendeletben meghatározott alábbi képzések tekintetében megtörténik a képzések áttekintése, szakmai szempontú elemzése, felülvizsgálata:

- támogató szolgálat,
- falu- és tanyagondnok,
- közösségi pszichiátriai ellátás.

Az ágazati egyeztetések eredményeképpen, és amennyiben a jogszabályi környezet változása lehetővé teszi, tervezzük a négy megjelent új munkakörnek megfelelő munkakörhöz kötött képzések fejlesztését és megvalósítását is.

Várhatóan az alábbi munkakörhöz kapcsolódóan valószínűleg új képzési tartalmak fejlesztése:

- Szociális diagnózist készítő esetmenedzser munkakör,
- Szenvedélybetegek közösségi ellátása és alacsonyküszöbű ellátásához kapcsolódó munkakör,
- Óvodai és iskolai szociális segítő munkakör,
- Egyéb.

További egyedi képzések

A területi igények alapján az alábbi képzések felülvizsgálata és továbbképzési tartalom fejlesztésére jelentkező igény:

A Gyermekvédelmi gyámok képzése és továbbképzése az alábbi témákat dolgozza fel (felkészítő képzés és ismétlő képzés):

Gyermekvédelmi gyám képzés:

- Célja a gyermekvédelmi gyámi munka hatékonyságának növelése, az aktuális törvényi változások ismertetése, valamint a szakmai tapasztalatok, készségek fejlesztése, kiemelt figyelemmel az esetkezelési és gyámi feladatokra.
- A hatékony szakmai munka elősegítése és az ehhez szükséges kompetenciák, készségek fejlesztése, megerősítése. A képzés felkészítést biztosít a nevelőszülőkkel és a vér szerinti szülőkkel való kapcsolattartásra, azok formálására.
- A résztvevők ismerjék meg a gyámi feladatok ellátásával kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, az adminisztrációs tevékenységeket, valamint része az oktatási programnak a vagyonkezelési ismeretek és az együttműködési készség fejlesztése is.
- Fontos, hogy az ismétlő képzés során hangsúlyt kapjon a szemléletformálás, attitűdalkítás, és a segítő tevékenységhez kapcsolódó módszertan elsajátítása. Cél a gyámi felkészítő képzésen elhangzott ismeretek frissítése is.

Új típusú egyedi képzések fejlesztése

A Szakképzés 4.0 szerinti OKJ átalakítás során a Jegyzékben szereplő szakképesítések jelentős része átkerült az új szabályozás értelmében kizárólag iskolai rendszerben oktatható Szakmajegyzékbe, a fennmaradó szakképesítések, valamint az

ágazatban jelentkező munkaerőigények vonatkozásában viszont indokoltá vált egy új szakmai képzés/képesítési kör kialakítása, mint szociális ágazati képesítő-képzési kör, és ehhez a jogszabályi háttér kidolgozása.

1.	Speciális és különleges ellátást igénylő gyerekekkel foglalkozó szakember
2.	Demenciával élők gondozója
3.	Idős személyek segítőtje
4.	Fogyatékos személyek segítőtje
5.	Pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, hajléktalan személyek segítőtje (PSZH segítő)
	Segítőkutyás képzések
	habilitációs kutya kiképzője
6.	mozgássérültet segítő kutya kiképzője
	jelzőkutya kiképzője
	vakvezető kutya kiképzője
	Jelnyelvi tolmács-képzések
7.	jelnyelvi tolmács
	siket jelnyelvi tolmács
8.	Autista személyek gondozója

Az új szociális ágazati képzési kör kialakításával, a képzések és vizsgák követelményrendszerének kidolgozásával és

jogszabályi háttérnek kialakításával a táblázatban szereplő képzések szakmapolitikai jelentőségének megfelelően megteremtődnek a képzések megvalósításának szakmai és jogszabályi garanciái.

A **Képzésszervezési Alprogram feladatai** a képzés és továbbképzés szervezése a toborzástól a képzések teljes körű megvalósításáig. Az Alprogram kiemelt feladata továbbá a kifejlesztett, a szociális továbbképzési rendszer átalakításához kapcsolódó új típusú továbbképzések szervezése, valamint a meglévő képzési tartalmak felülvizsgálatával és szükség szerinti modernizálásával átdolgozott képzések és a 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet szerint meghatározott képzések felülvizsgálatával, korszerűsítésével kialakított új képzések lebonyolítása.

A képzések/továbbképzések szervezése egy, a projekt által kifejlesztett informatikai rendszeren, az ún. **Online Jelentkezési és Képzésszervezési Felületen** (továbbiakban: OJKF) keresztül valósul meg. A képzések a rendszerben kerülnek meghirdetésre az előzetesen regisztrált résztvevők számára, itt történik a képzésekre/továbbképzésekre való jelentkezés, továbbá a képzési csoportok összeállítása is. A rendszeren keresztül a képzésekbe bevontak száma, illetve az indikátorok teljesülése is nyomon követhető.

A projektbe a képzésekre/továbbképzésekre bevonandók létszámai a 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról, a 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről jogszabályok alapján, valamint intézményi adatszolgáltatást, illetve az OJKF-en történt regisztrációs adatokat figyelembe véve kerültek meghatározásra.

A projektek legfőbb indikátorai a pályázati felhívás alapján:

EFOP 3.8.2

Szakmai elvárás/ indikátor	Képzés típusa	Indikátor vagy szakmai elvárás szerinti résztvevői létszám	Indikátor vagy szakmai elvárás szerinti sikeresen végzett lét- szám	A projekt indokoltság fejezetében ismertetet- tek alapján bevonásra kerülők száma
	Szakmai elvárás/ indikátor mennyisége összesen	45 600 (40 000 + 5 600)	34 568 (31 600 + 2 968)	nr
Továbbképzési progra- mokban résztvevő humán közszolgáltatásokban dolgozók száma	Személyes gondoskodást végzők továbbképzései	26 220 (23 000 + 3 220)	20 576 (18 000 + 2 576)	74 025 (67 000 + 7 025)
	Nevelőszülő képzések, továbbképzések	2 280 (2 000 + 280)	1 824 (1 600 + 224)	2 512 (2 050 + 462)
	Mentálhigiénés támogatás (szupervízió, esetmegbe- szélés)	17 100 (15 000 + 2 100)	13 680 (12 000 + 1 680)	17 100 (15 000 + 2 100)
Kétszintű vezetőképzést sikeresen elvégeztek száma	Vezetőképzés	3208	972	4180 (3 208 + 972)

VEKOP 7.5.1

Kapcsolódó célok	Mutató neve	Mérték-egység	Bázis-érték	Minimálisan elvárt célérték	Célérték elérésének időpontja	Mutató forrása
Csökkenjen a pályaelhagyók aránya; Váljanak hatékonyabbá a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szakemberek által nyújtott szolgáltatások; Váljon hatékonyabbá az ellátások tervezése, szervezése, működtetése;	Továbbképzési programokban résztvevő humán közszolgáltatásokban dolgozók száma	fő	0	5 600	A projekt fizikai befejezése	jelenléti ív és/vagy képzési szerződés és/vagy tanúsítvány
Váljanak hatékonyabbá a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szakemberek által nyújtott szolgáltatások	A program elhagyásának időpontjában képesítést szerző személyek száma	fő	0	154	A projekt fizikai befejezése	Igazolás a képzés elvégzéséről és/vagy tanúsítvány és/vagy bizonyítvány
Váljanak hatékonyabbá a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szakemberek által nyújtott szolgáltatások	A továbbképzést bizonyítvánnyal vagy tanúsítvánnyal levezető, humán közszolgáltatásban dolgozók száma	fő	0	2 968	A projekt fizikai befejezése	tanúsítvány és/vagy bizonyítvány

A projektben a legmagasabb résztvevői létszámot a továbbképzésekbe bevontak száma adja (legfeljebb 74.025 fő). Ennek keretében tanfolyami továbbképzések, a személyiségfejlesztő foglalkozások (esetmegbeszélés, szupervízió), az új továbbképzési rendszerhez illeszkedő egyéb továbbképzések, a szakmai műhely, a szakmai tanácskozás, a blended továbbképzések, valamint a DGYS (Digitális Gyermekvédelmi Stratégia) továbbképzések szervezése történik. A kifejlesztésre kerülő, jellemzően 30 és 40 órás tanfolyami továbbképzésen résztvevők kiemelkedően magas száma indokolta a hét régióban köz-

beszerzési eljárás lefolytatását, és ennek eredményeként külső szolgáltató képzőintézmény bevonását a képzésszervezésbe.

A Képzésszervezési Alprogram szervezi továbbá a Gyermekvédelmi gyám képzést, a KOP³ szerinti képesített nevelőszülői képzést, a már meglévő, esetenként felülvizsgált OKJ-képzéseket, valamint a 81/2004. (IX.18.) ESzCsm rendelet szerint meghatározott új, a projekt által kifejlesztett képzéseket, amelyek tervezett összrésztvevői létszáma megközelíti a 3600 főt.

A képzések/továbbképzések megvalósítási ütemterve igazodik a Képzésfejlesztési Alprogram képzés/továbbképzés fej-

lesztési ütemezéséhez. A megtartott képzések/továbbképzések minőségbiztosítása helyszíni minőségbiztosítási célú ellenőrzés keretében valósul meg.

Az **Informatikai Alprojekt** feladata, hogy a projekt célkitűzéseiben meghatározásra került feladatok elvégzéséhez szükséges informatikai háttérrel – szorosan együttműködve az érintett alprojektekkel – vizionálja, majd mind a fejlesztett, mind a dokumentációs informatikai produktumok megvalósítását elősegítse, felügyelje és beillessze a szociális ágazat működési folyamataiba.

A képzésszervezési feladat keretében kerül megtervezésre és kialakításra a célcsoport magas létszámát kezelni tudó **OJKF rendszer és a hozzá kapcsolódó adatbázis**. A felület képes több tízezer felhasználó egyidejű rendszerhasználatára, adataik biztonságos tárolására. Az OJKF rendszeren belül történik a felhasználók azonosítása is, amely a szolgáltatás a többi rendszer (Életpálya, E-learning) számára kötelezően használandó, így a felhasználóknak nem kell külön azonosítaniuk magukat, nem kell több belépési azonosítót/jelszót megjegyezniük.

E-learning típusú és egyéb innovatív tanulási környezetek bevezetése

A projekt keretében kialakításra kerül az e-learning, blended-learning képzések megvalósítását támogató tanulási környezet. A rendszer segítségével a személyes gondoskodást végzők az egyes képzéseket internetes felületen keresztül el tudják végezni. Az elektronikus keretrendszer segítségével az egyes kötelező vagy tetszőlegesen választott mérföldköveknél ellenőrző vagy végső vizsgát tehetnek, azt megismételhetik, tudásuk elmélyítése érdekében akár több alkalommal is. A rendszernek meg kell felelnie a nemzetközi standardoknak, szabványoknak, könnyen kezelhetőnek, felhasználóbarátnak kell lennie.

A Szociális Életpálya-modell programok létrehozásához szintén szorosan kötődik az elektronikus nyilvántartási rendszer fejlesztése.

A TÁMOP-5.4.10-12/1-ben és a TÁMOP-5.4.2-12/1-ben kialakított rendszerek összekapcsolásával létrejövő – életpálya-modellt támogató – modern informatikai rendszer több új főfolyamat támogatására lesz képes; a személyes gondoskodás területén dolgozók megtekinthetik, hogy a rendszer milyen adatokat tárol róluk; esetlegesen módosítást tudnak kezdeményezni a rendszerben, ha valamely releváns adatuk közben megváltozott.

A foglalkoztató intézmények a rendszerben képesek lesznek általános és statisztikai információkhoz hozzájutni. A képzésre, továbbképzésre kötelezettek meg tudják tekinteni a rövid, közép és hosszú távú szakmai előmenetelükre vonatkozó képzési/továbbképzési követelményeket és a kapcsolódó információkat.

A személyes gondoskodás területén dolgozók és a munkáltatók komplex oktatási tervet, karrierépítési utat tudnak majd generálni, és egyáltalán nem elhanyagolható szempont, hogy a rendszer könnyen továbbfejleszhető, a jogszabályi változások esetén könnyen módosítható, az életpálya-modell változása esetén rugalmasan bővíthető lesz.

A fejlesztés részét képezi a meglévő és jogilag elérhető adatok tisztítása, migrálása, továbbá az adatkezelő szerv munkatársainak és a területen dolgozók, munkáltatók felkészítése annak használatára.

A kialakítandó nyilvántartási rendszer a projekt keretében csak abban az esetben tehető maradéktalanul alkalmassá az életpálya-modell támogatására, ha a modell jogszabályi szinten, még a projekt megvalósításának időszakában (figyelemmel az informatikai fejlesztések időigényére) érdemben (vizsgálható, nyomon követhető módon) bevezetésre kerül az ágazatban.

A projektmegvalósítást támogató tevékenységeket a Folyamatmenedzsment Alprojekt végzi. Felelős a projekt sikeres ügyvitelének, napi működésének irányításáért, előtérbe helyezve a szakmai feladatok hatékony támogatását.